

Diarfr se U 70, om *Ofeigr* U 2. — Ett mansnamn *fili* är f.ö. okänt. Det förefaller närmast vara av hypokoristisk typ: *Fili* eller *Filli*. *Fili* (och *Heptifili*) förekommer i Eddan bland namn på dvärgar. — Namnet **osurk** (ack.) är känt från ännu en uppländsk inskrift, U 742, här tecknat **usyrk** (ack.). Det synes icke vara belagt i andra forntida eller medeltida källor och har sålunda varit ovanligt. I båda inskriftsbeläggen är läsningen otvivelaktig, vilket är av avgörande vikt för namnets tolkning. Det är säkerligen sammansatt med negationsprefixet *o-* och är sålunda ett mansnamn av samma typ som *Ofeigr*, *Onæmr*, *Osnikinn*, *Otrygg*, *Oþraginn*, isl. *Óblauðr*, *Óspakr* m. fl. Efterleden bör i så fall vara ett adjektiv. Något adjektiv **sykr* eller **sygr* är emellertid icke känt. Ett runsv. *osyrgr* skulle kunna vara bildat till *sorg*, f. 'sorg, omsorg' på samma sätt som isl. *vænn* 'vacker (eg. som ger gott hopp)' till *ván*, f. 'hopp, utsikt', *skyldr* 'skyldig' till *skuld*, f. 'skuld', *einhendr* 'enhändig' till *hond*, f. 'hand' m. fl. Namnet *Osygr* skulle i så fall betyda 'den obekymrade, den glade'.

Ristningen är utförd av en såväl tekniskt som konstnärligt skicklig ristare. Icke utan skäl upptager Brate den bland ristningar, som han tillskriver Fot. Den påminner i hög grad om sådana av Fot utförda verk som U 255, 267, 269.

675. Skadevi, Häggeby sn.

Litteratur: D 1:27. UFT h. 1 (1871), s. 56.

Avbildning: Dybeck a. a.

Ett fragment av en runsten fanns enligt Dybeck (1860) liggande på den höjd, i vars närhet U 674 stod rest. I UFT h. 1 (1871) meddelas, att »frih. von Essen, som önskat besörja denna stens uppresning till bättre förvaring, har förgäfvets eftersökt honom». Ej heller vid senare efterforskningar (1941, 1948) har man lyckats påträffa stenen.

Stenen var avslagen både upptill och nedtill. Fragmentets storlek var ungefär i höjd 0,95 m., i bredd 0,95 m.

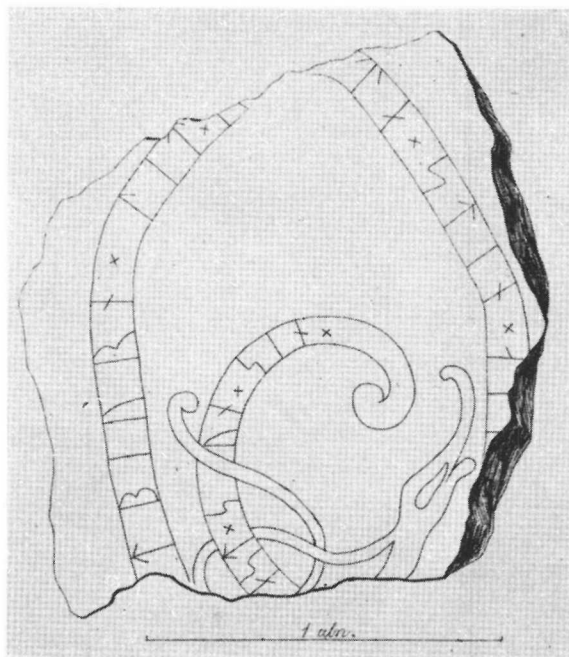

Fig. 102. U 675. Skadevi, Häggeby sn. Efter D 1: 27.

Inskrift:

... tbiurn × lit × -... ta × stin × a -... ast × sun × sin ×
 5 10 15 20 25

... -biorn let [re]tta stæin ... -[f]ast, sun sinn.

»... -björn lät resa stenen [efter] ... -fast, sin son.»

Inskriftens båda namn äro endast delvis i behåll. Faderns namn har slutat på -biorn; möjligen har det, såsom Dybeck förmodar, varit *Fastbiorn*. Sonen har haft ett namn med efterleden -fastr.

676. Viksjö, Häggeby sn.

Pl. 36.

Litteratur: B 350, L 51, D 1: 23.; J. Bureus, Fa 6 s. 58 n:r 79 (Bureus' egen uppteckning), s. 179 n:r 73 (Rhezelius), Fa 10: 2 n:r 36 b, Fa 5 n:r 220, 486, Fa 1 s. 52; M. Aschaneus, F b 18 s. 237 f.; Ransakningarna 1667—84 (1667, 1672); J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 203; P. Elvius och J. Arenius, De Fierdhundria (diss. 1717), s. 106; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 1, s. 463, 2, s. 492; R. Dybeck, Reseberättelse 1859; UFT h. 1 (1871), s. 55; E. Brate och S. Bugge, Runverser (ATS 10: 1), s. 28 f.; C. Marstrander i Festskrift til O. Broch (1947), s. 138.

Äldre avbildningar: Bureus, teckning (Fa 10: 2 och Fa 5), kopparstick stucket av A. Lampadius (Fa 10: 2, F f 6); Aschaneus, teckning (F b 18); J. Hadorph och J. Leitz, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 350); Dybeck a. a.

Stenen står V om vägen Höggeby—Skokloster, 1 km. NV om Viksjö och 1 km. S om Skadevi, ett par meter från själva vägbanan, 10 m. N om den lilla avtagsvägen till Tallbacken och 30 m. N om U 677. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Sigtuna».

Runstenen var känd redan av Bureus och hans medhjälpare. Den stod enligt Bureus »I Wijkulfsiö gårde i Ägby Soken» (Fa 6), »På Wijkulfsiö gårde i Höggeby Soken» (Fa 10: 2), »Wijkulfsiö» (Fa 5), enligt Rhezelius (Fa 6) »Mitt i Wijkusa gårde». Aschaneus lämnar (F b 18) följande uppgifter: »Mitt i Wijkusa gårde, widh vägen, stor, släter gråsten. Versus Meridiem. NB. Jorden war stycke på stenen öfver figur och skriff, nu vpgräfuin. Vid dänne sten i Backan många murgriffter: där ibland graff, ännu, i Nampnet.» Sedan han meddelat inskriftens lydelse, tillfogar Aschaneus: »NB. Här af heter byn rätt Wijkulfsa som här står, Och eij Wijkusa, som nu sägz.» — Viksjö-stenen var en av de två runstenar, som Bureus år 1602 hade låtit Abraham Lampadius gravera i koppar för det då planerade arbetet om svenska runinskrifter (H. Schück, *Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien* 1, 1932, s. 59; E. Svärdström, *Johannes Bureus' arbeten om svenska runinskrifter*, 1936, s. 11). Under teckningen i det handskrivna exemplaret (Fa 10: 2) har Bureus antecknat: »Efter denna Ritningen är utstuckit ded som står yterst här i boken fastlimad.» På bakpärmens insida är också kopparsticket fastklistrat. Ett bättre bevarat exemplar av kopparsticket finnes i Kungl. Bibliotekets samling av Bureus' kopparstick (F f 6); det har med Bureus' hand påskriften: »Abraham Lamp. fecit.»

I *Ransakningarna* (1667 och 1672) meddelas, att »i andra Wijkulfsiö gärdet» finnas tre runstenar; utom U 676 och 677 är det tydligen också U 674 som avses. Träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* har påskriften: »Wicksiö gårde Egby sochn» (B 350 och L 51: »Viksjö gårde»). O. Celsius, som fått inskriften meddelad »af Dn. Mart. Kiærulf 16 jan. 1730», anger som plats: »Höggeby Sochn och Höggeby by.» — Dybeck meddelar: »Nästan midt i Viksjö norra gårde är en höjd, Galgbacken kallad, öfver hvars vestra sluttning vägen mellan Höggeby och Skogkloster löper. Grafkullar finnas å höjden och runstenen står i åkern vester om vägen. Han är mycket nedsjunken i jorden, som nu täcker en stor del af nedre slingkretsen.» Beskrivningen till Geo-